

Opdrachtgever:

Real Estate 3W
T.a.v. de heer M. Houben
Avenue Ceramique 226
6221 KX Maastricht

Datum: 16 november 2023**Onderwerp:**

Rapportage Vleermuis- en steenmarteronderzoek Onze-Lieve-Vrouw Hulp der Christenenkerk, te Stein
(ons kenmerk: 23-1432)

Opgesteld door:

De heer M.J.M. Coenen

Geachte heer Houben,

Hierbij ontvangt u de rapportage inzake het uitgevoerde vleermuis-en steenmarteronderzoek uitgevoerd ter plekke van de te slopen Onze-Lieve-Vrouw Hulp der Christenenkerk, te Stein, zie figuur 1.

Figuur 1: Onderzoekslocatie Onze-Lieve-Vrouw Hulp der Christenenkerk, te Stein

Aanleiding

Er zijn voornemens om de voormalige kerk te slopen en herontwikkelingen tot stand te brengen. In het kader van de Wet natuurbescherming is het noodzakelijk dat er een beeld ontstaat van de aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten (en/of op gebruiksfuncties hiervan) en dient beoordeeld te worden of eventuele natuurwaarden met de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten ondervinden.

Om erachter te komen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden (planten en dieren) is er in 2023 een quickscanonderzoek uitgevoerd (ons kenmerk: 23-1409, d.d. 4 mei 2023).

Uit het quickscanonderzoek blijkt dat de te slopen bebouwing mogelijk dienstdoet als vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen en een verblijfplaats vormt voor steenmarter.

Er is geconcludeerd en geadviseerd dat nader soortgericht onderzoek naar deze soorten/soortgroepen noodzakelijk is om vast te stellen of met de sloop verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden. Het steenmarteronderzoek is uitgevoerd om vast te stellen of het hier om een verblijfplaats van een solitair dier gaat of van een vrouwtje die hier haar jongen krijgt.

In 2023 heeft Ecolybrum deze onderzoeken uitgevoerd. De resultaten worden hieronder beschreven.

Onderzoeksmethodieken

Onderzoeksmethodiek vleermuizen

Het vleermuisonderzoek is door 2 vleermuisdeskundigen van Ecolybrum (of via inhuur) uitgevoerd, om daarmee te voldoen aan de benodigde 70% dekking van het onderzoeksgebied en is uitgevoerd met behulp van bat-detectors (Pettersson D240X, Batlogger M en/of een ANABAT Walk About). Deze batdetectoren zijn in staat opnames te maken van vleermuisgeluiden, voor analyse met diverse softwarepakketten indien noodzakelijk (voor lastig determineerbare soorten). Er zijn meerdere vleermuisrondes uitgevoerd op locatie, conform de voorschriften van het vleermuisprotocol (2021).

Daarnaast zijn er twee zolderbezoeken uitgevoerd in de zomerperiode, ten einde vast te stellen of er sprake is van een permanente bewoning door grootoorvleermuizen (*Spec*), aangezien er uitwerpselen gevonden zijn van deze soort tijdens het quickscan onderzoek.

Onderzoeksmethodiek steenmarter

Het onderzoek naar het gebruik van de projectlocatie als verblijfplaats voor steenmarters is uitgevoerd in de periode vanaf 6 juli 2023 tot en met 4 september 2023, waarbij 2 cameravallen zijn opgezet op de zolder van de kerk. De camera's zijn tussentijds 2 keer van richting of plek veranderd om zodoende vanuit meerdere richtingen zicht te krijgen op eventueel aanwezigheid van jonge dieren.

Overige soorten

Naast deze specifieke soortgerichte onderzoeken is tevens gelet op het voorkomen van andere beschermde en/of bijzondere soorten planten en dieren (bijvoorbeeld egel en dergelijke).

De onderzoeksdata zijn opgenomen in tabel 1.

Soort	Data en duur	Temp	Wind	Weer	Opmerkingen
Vleermuis	16 mei 21:10-23:30uur	13°C	1-2Bft.	Droog, bewolkt	Geen waarnemingen
	15 juni 21:45-23:55uur	20°C	0-1 Bft	Droog, onbewolkt	Alleen jagende dieren tussen de school en de kerk. Geen uitvliegers.
	13 juli 21:40-23:55uur	17°C	2Bft.	Droog, bewolkt	Idem als juni ronde
	10 aug 00:00-00:20uur	16°C	1Bft.	Droog, bewolkt	Geen indicaties tot aanwezigheid massawinterverblijfplaatsen
	29 aug 20:00-22:00uur 00:00-00:20uur	14°C 13°C	1-2Bft.	Droog, onbewolkt	Geen balts, enkel jagende gewone dwergvleermuizen noordwestzijde kerkgebouw. Geen indicaties tot aanwezigheid massawinterverblijfplaatsen
	27 sept 04:45-06:55uur	18°C	2Bft.	Droog, onbewolkt	Geen balts, enkel jagende gewone dwergvleermuizen noordwestzijde kerkgebouw.
	26 juli				Zolderbezoek, enkele verse uitwerpselen grootoorvleermuis
	5 september				Zolderbezoek, geen verse uitwerpselen grootoorvleermuis
Steenmarter	Cameravallen van 6 juli t/m 4 september	Nvt	Nvt		Slechts een dier waargenomen op de beelden: het betreft hier dan ook een verblijf van een mannetje

Tabel 1: Onderzoeksdata 2023

Onderzoeksresultaten

Vleermuizen

Vaste rust- en verblijfplaatsen

Er zijn tijdens het onderzoek geen vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen van vleermuizen. Tijdens de zolderbezoeken zijn, net als tijdens de quickscan, alleen enkele oude uitwerpselen aangetroffen van grootoorvleermuizen op de zolder van de kerk en in de toren. Verse mest is tijdens de twee zolderbezoeken in 2023 niet gevonden.

Er zijn tijdens de twee zolderbezoeken (zoals ook tijdens de inspectie van de zolders en de toren in het kader van het quickscan onderzoek) ook geen vleermuizen aangetroffen.

Het lijkt er dan ook zeer sterk op dat de zolderruimte en de toren niet als een permanente verblijfplaats dienst doet. Als dit wel zo zou zijn dan waren er veel meer (ook verse) uitwerpselen aangetroffen en dan waren er ook dieren aangetroffen, hangend aan de nokbalken.

Tijdens het protocollair uitgevoerde vleermuisonderzoek zijn geen waarnemingen gedaan van jagende of langsvliegende grootoorvleermuizen. Ook op basis van deze bevindingen mag geconcludeerd worden dat de kerk geen permanent gebruikte vaste rust- en verblijfplaats betreft en dat het onderzoek bestendig uitgevoerd is (conform vleermuisprotocol) om dit te concluderen.

Het vermoeden is dan ook dat het hier gaat om een dier wat hier af en toe hun heil zoekt tijdens foerageertochten en elders een permanente huisvesting heeft.

Het feit dat er een steenmarter op de zolder huisvest kan ook een grote reden zijn waarom vleermuizen hier zeker niet in grote aantallen zitten. Steenmarters jagen op vleermuizen wanneer ze die mogelijkheden hebben.

Uit het vleermuisonderzoek kan geconcludeerd worden dat de zolder een niet permanent in gebruik zijnde verblijfplaats is voor 1-2 grootoorvleermuizen. Omdat er tijdens het vleermuisonderzoek geen enkele activiteit van grootoorvleermuizen is waargenomen en het onderzoek bestendig conform protocol is uitgevoerd en omdat de toren geheel intact blijft, achten wij het niet noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wet natuurbescherming. We adviseren wel om enkele verbetermaatregelen te treffen in de toren, omdat deze ruimte zeer open is en niet donker genoeg gedurende de dagperiode.

Foerageergebied en vliegroutes

Rondom de kerk wordt door een zeer laag aantal gewone dwergvleermuizen gejaagd. Geconcludeerd kan worden dat het hier dan ook niet om een essentieel foerageergebied gaat. Opgemerkt dient te worden dat dit gebied geheel onaangetast blijft en dat effecten hierop dan ook geheel niet optreden.

Vliegroutes rondom de kerk en in de directe omgeving zijn niet aangetroffen, ondanks de aanwezigheid van een hoogopgaande bomenstructuur.

Effecten op (essentiële) foerageergebieden en/of (primaire) vliegroutes treden niet op, omdat de onderzoekslocatie geen zodanige functie biedt aan meerdere soorten vleermuizen.

Figuur 2: Onderzoeksresultaten 2023

Steenmarter

Uit het cameraonderzoek is gebleken dat er slechts één steenmarter huist op de zolder. Het betreft hier zeer waarschijnlijk een mannetje. Jonge dieren zijn nooit op beeld vastgelegd en de aanwezige uitwerpselen op zolder laten geen grootte verschil zien, zodat ook hieruit geconcludeerd kan worden dat het hier om een solitair dier gaat.

Indien er jongen aanwezig waren dan waren deze dieren zeer zeker op beeld vastgelegd, omdat ze zeer speels zijn en continu in dergelijke verblijfplekken actief zijn (zelfs overdag).

Direct na de zolderinspectie op 26 juli kwam het dier even ruiken op de plek waar een van de onderzoekers gestaan had

Door de sloop wordt een verblijfplaats van de steenmarter vernietigd. De soort is in Limburg niet zwaar beschermd, maar het is wel noodzakelijk dat er een alternatieve verblijfplaats aangeboden wordt om daarmee te voldoen aan de algemene zorgplicht (Art. 1.11), ondanks dat de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is bij de vernietiging van de verblijfplaats. De werkzaamheden dienen verder uitgevoerd te worden binnen de vrijstellingsperiode van de soort (15 augustus tot en met februari) conform de vrijstellingsregels van de provincie Limburg.

Overige soorten

Er zijn tijdens meerdere onderzoekrondes waarneming verricht van egels. Deze gebruiken de aanwezige groenopstanden als leefgebied, maar deze zullen niet verwijderd worden omdat dit gemeentelijke groenelementen zijn. Zorgvuldig werken ter plekke van deze stroken is wel noodzakelijk om verstoring te voorkomen.

Conclusies

Op basis van het onderzoek en de toetsing aan de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kan gesteld worden dat:

- ✧ Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen, die permanent gebruikt worden, van gebouwbewonende vleermuizen aangetroffen in het kerkgebouw.
- ✧ Uit het vleermuisonderzoek kan geconcludeerd worden dat de zolder een niet permanent in gebruik zijnde verblijfplaats is voor 1-2 grootoorvleermuizen. Omdat er tijdens het vleermuisonderzoek geen enkele activiteit van grootoorvleermuizen is waargenomen en het onderzoek bestendig conform protocol is uitgevoerd en omdat de toren geheel intact blijft, achten wij het niet noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wet natuurbescherming. We adviseren wel om enkele verbetermaatregelen te treffen in de toren, omdat deze ruimte zeer open is en niet donker genoeg gedurende de dagperiode.
- ✧ Op de kerkzolder heeft een mannelijke steenmarter zijn verblijfplaats. Bij de sloop van het gebouw is het noodzakelijk om een alternatieve steenmarterkast op te hangen in een van de nabij gelegen bomen (in het kader van de algemene zorgplicht (Art. 1.11 Wet natuurbescherming)). Daarnaast moet de sloop uitgevoerd worden in de vrijstellingsperiode van de soort (15 augustus t/m februari) om daarmee een ontheffingsaanvraag te voorkomen.